

taitte

2008

MUUTOS

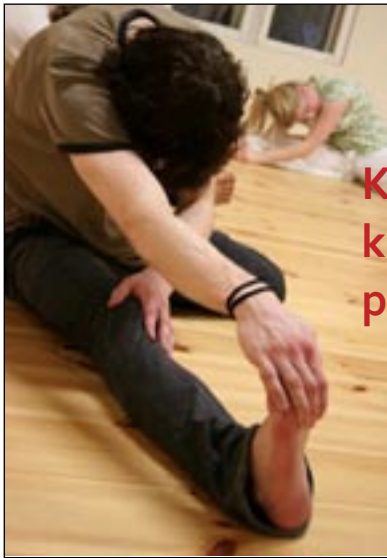
TUNNISSA VANHUKSEKSI TIEDEYHTEISÖSTÄ YRITYKSEKSI

PUNTINPURISTAJASTA JOOGIKSI TYHJÄTASKUSTA POKERIHAIKSI

Maskeeraus-
koulussa menee
koko kuontalo
uusiksi.

8

Kun trendi-
kuntoilijat jättivät
punnit nurkkaan.

19

Onko yliopisto-
uudistus kriittisen
sivistysyliopiston
loppu?

14

taite

Hahmot

- Legally blind** 4
Näkövamma ei pysäyttänyt Laura Asuntaa.
- Maisteri on hyvä ja poistuu** 6
Valmistuminen voi tuoda identiteettikriisin.
- Elämää väärässä järjestyksessä** 7
Kolmen lapsen äiti lähti opiskelemaan.
- Kaunottaresta hirviöksi** 8

Yhteiskunta

- Sossunluukulta pokeriammattilaiseksi** 10
- Kahden kerroksen väkeä** 12
Lähikuvassa työtön maisteri ja työkkärin päällikkö.
- Yliopiston tulevaisuus hämärän peitossa** 14

Ilmiöt

- Lutakko loi nahkansa** 16
Tanssisali tarjoaa paljon muutakin kuin keikkoja.
- Vastarannan kiiski vai joka kolkan kulkija** 18
Kaksi mielipidettä matkailusta.
- Sano hyvästit puurtamiselle** 19
- Tunnistamattoman valaisija** 20
Tutkija perehtyy ufohavaintoihin.

- Mielipiteitä mielipiteistä** 22

Muutosta myötävirtaan

Tiedättehän Herakleitoksen, joka sanoi: "Kaikki virtaa, mikään ei pysy paikoillaan. Ei voi astua kahdesti samaan virtaan."

Sen sanottuaan Herakleitos niisti toogaansa ja tuijotti murheellisena alas virtaan, joka huljutteli hänen säärikarvojaan. Yhtäkkiä hän vetäisi alleen pienen lautan ja otti kainaloonsa nahkaleilillisen oliiviöljyä.

Niin Herakleitos voitti pelkonsa ja hyppäsi mukaan muutoksen virtaan. Ensin hän köllötti vain lastuna lainehilla, mutta melko pian hän oppi ohjailemaan muutoksen suuntaa ja työntämään kepillä vauhtia pohjasta. Hän tuli muuttaneeksi elämäntapansakin, kun öljyleili tipahti veteen ja pysäytti samalla virran pohjassa alkaneen nuijapääsodan.

Herakleitos kiisi kiihtyvällä vauhdilla alas virtaa, ihmiset rantakylissä kasvoivat, valmistuivat maistereiksi ja aloittivat tankotanssin. Lähellä merta yliopiston muuttajat rakensivat kontteja, jotta voisivat tehokkaammin kuljettaa tutkijoita telakalle.

Juuri kun Herakleitos herpaantui lautan ohjailemiseen, hän tupsahti sopivasti merelle. Sen pinta oli nousut kaksikymmentä senttiä, koska ilmastonmuutos oli sulattanut jäävuoret. No, kaikki muuttuu, minkäs sille mahtaa, Herakleitos tuumi.

NOORA MATTILA

Laura Asunta on taistelija luonne. Loputon kohtalonsa vatvominen ei auta, jos aikoo pärjätä elämässä sellaisena kuin on.

LEGALLY BLIND

”Olen antanut itselleni luvan kysyä apua”, miettii tohtoriopiskelija Laura Asunta, 38. Voimakas tahto vei takaisin työelämään näkövammautumisen jälkeen. HELI HERRALA

Työhuoneen ovi on raollaan. Nauru kuuluu kauas käytävälle asti, kun kollega on poikennut rupattelemaan oviaukkoon. Pöydän ääressä istuu välittömän oloinen nainen.

Hän kutsuu peremmälle. Ei pullonpohjaseja tai varovaista, hapuilevaa liikkumista. Nainen paistaa rempseästi kättä ja ottaa rennon asennon tuolissaan. Hän katsoo suoraan silmiin.

Mikään ei viittaa *siihen*.

Syky 2001. Espoolainen Laura Asunta on lähdössä Berliiniin. Yhteisöviestinnän gradu on työn alla ja jonkin verran opintoja jäljellä. Työyhteisökouluttajan urasta haaveileva Asunta on juuri saanut vakituisen työn toimitussihteerinä. Hän on myös aktiivisesti mukana opiskelijajärjestötoiminnassa. Takana on kausi eurooppalaisen viestinnän opiskelijoiden järjestön presidenttinä. Berliinissä hänen on tarkoitus luovuttaa tehtävä seuraajalleen. Ripaus haikeutta on ilmassa.

Ylimääräiset oudot valonvälähdykset nä-

köentässä ovat kiusanneet häntä jo jonkin aikaa, ja matkaa edeltävänä päivänä Asunta pääsee vihdoon silmälääkärin vastaanotolle. Tämä lähettää hänet kiireellisenä tapauksena hermostoperäisiin näköhäiriöihin erikoistuneelle lääkäriille. Käy ilmi, että Asunnalla on liikaa aivopainetta. Samana päivänä suljetaan pois aivokasvaimen mahdollisuus.

Asunta saa luvan lähteä Berliiniin, mutta matkalle tulevat mukaan odottamattomat vieraat: aivopainetta hillitsevät lääkkeet ja hämmennys.

Kun Asunnan työhuoneessa katsoo tarkemmin ympärilleen, huomaa nurkassa jotain poikkeavaa. Valkoinen keppi nojaa seinää vasten. Pöydällä on tietokoneen sukulaista ulkoisesti muistuttava laite, lukutelevisio. Tietokoneessa on suurennusohjelma, joka osaa myös jutella – se lukee tarvittaessa tekstin mekaanisella äänellä. Tämä ei ole sokean kammio. Tämä on professionalismia eurooppalaisella pr-alalla tutkivan henkilön työhuone pienillä lisämausteilla.

Nyt, reilut kuusi vuotta myöhemmin, Laura Asunta pystyy kertomaan sairaudestaan ja siitä seuranneesta elämänmuutoksestaan avoimesti. Aina kertominen ei ole ollut yhtä helppoa. Kun elämäkumppaniksi tuli parantamaton näkövamma, oli olo avuton.

”Koin alussa, että ainoa asia, jota voin elämässäni enää kontrolloida on se, mitä kerron, kenelle ja milloin. Kaikki muu kontrolli oli viety.”

Laura Asunta kävi tutkimuksissa vuoden ajan. Lääkärit sulki pois joukon sairauksia, mutta mitään ei löytynyt. Päänsäryt alkoivat olla sietämättömiä. Ainoa löydös oli jo tutuksi tullut aivopaine, jota lievittämään asennettiin aivokammioon suntti: letku, joka säätelee nes-

teen virtaamista aivojen ja muun elimistön välillä.

”Siinä vaiheessa näin ihan terävästi, mutta näytti siltä, kuin koko ajan olisi ollut vähän hämärää.”

Ei kulunut kauan, kun näkö alkoi huonontua dramaattisesti. Aivopaineen hellitettyä kävi ilmi, että osa näköhermoista oli kuollut.

Lääkäreiden työdiagnosi oli krooninen aivokalvontulehdus, mutta täyttä selvyyttä oireiden aiheuttajasta ei saatu koskaan. Varmaa on vain liiallisesta aivopaineesta aiheutunut näkövammautuminen. Mistä aivopaine tuli ja miksi, siihen ei ole vastausta. Eikä myöskään minkäänlaista ennustetta siitä, muuttuuko tilanne joskus johonkin suuntaan.

”Tietynlaisen elämän epävarmuuden on joutunut konkreettisesti kohtaamaan. Ja jatkamaan elämistä”, toteaa Asunta.

Lääkärit totesivat, että näkövamman haitta-aste on sata prosenttia.

”Englanniksi termi on legally blind. Olen laillisesti sokea.”

Määrittely palvelee byrokratian lonkeroita: haitta-aste määrää esimerkiksi vammaistuen suuruuden. Käytännössä vamman vaikutus arkielämään on huomattava.

”Tilan hahmottaminen on vaikeaa. En näe syvyyseroja, joten ilman valkoista keppiä jäävät rappuset huomaamatta. Vieraassa ympäristössä on hankalaa pärjätä yksin, kun ei löydä reittejä tai näe lukea opasteita”, Asunta kertoo.

Putkinäön takia hän ei huomaa sivulta tulevia ihmisiä tai auki jääneitä kaapinovia. Törmäyksiä sattuu. Se tuntuu nololta ja toikarointiin on vaikea antautua.

Joskus tutut ihmiset jäävät tunnistamatta, jos he eivät tule tarpeeksi lähelle. Myös värien tunnistaminen on vaikeaa. Moniin asioihin on kuitenkin löytynyt apuvälineitä tai omia konsteja, joiden avulla pärjää.

Ensimmäinen syksy näkövamman kanssa oli kaikkein synkin. Ennen Asunnalla oli aina monta rautaa tulella eikä hänellä ollut aikaa tehdä kaikkea mitä olisi halunnut. Yhtäkkiä aikaa olikin rajattomasti. Vaikka häntä ohjattiin liikkumaan kepin kanssa, ei ollut paikkaa minne mennä. Ei ollut työpaikkaa, ja ystävät olivat töissä. Olo tuntui merkityksettömältä.

”Luulin, että minusta tulee täysin sokea. En selviä, en pärjää enkä halua pärjätä.”

Asunnasta tuntui, että vuosien opiskelu oli hukkaan heitettyä, eikä paluuta opintojen pariin enää ollut. Samalla tunteet vaihtelivat ääriäidasta toiseen.

”Jossain vaiheessa koin myös vahvasti, että enää kukaan ei voi odottaa minulta mitään. Oli vapauttavaa ymmärtää, että minun ihmis-

arvoni ei riipu siitä mitä teen.”

Asian oivaltaminen tuntui hyvältä. Oli vihdoin lupa jäädä paikoilleen.

Liikkeelle lähtemisen aika tuli myöhemmin. Sillä kertaa muutos oli vapaaehtoinen ja ajankohta itse valittu. Opiskelut alkoivat jälleen syksyllä 2003 ja tuloksena oli Euroopan parhaaksi palkittu pr-alan gradu.

Oli vihdoin lupa jäädä paikoilleen.

Laura Asunta palasi työelämään kolme vuotta näkövamman toteamisen jälkeen. Paluu oli merkittävä todiste siitä, että oli mahdollista mennä täysin tunteettomaan työyhteisöön ja ottaa oma paikkansa näkövammaisena. Samalla hän oli pelkkä Laura, jolla vain satuu olemaan näkövamma.

Hän toimi kaksi vuotta tiedottajana Lepävaaran seurakunnassa. Helppoa tuo aika ei ollut, mutta eteenpäin mentiin ja lujaa.

”Työnteko teki erittäin hyvää itseltunolle ja poisti pelon siitä, että identiteettini tästä eteenpäin olisi ensisijaisesti näkövammaisen. Ei niin, että olen näkövammaisen, minulla on näkövammaisia kavereita, laulan näkövammaisten kuorossa ja punon pajukoreja”, Asunta lataa.

Kun ihminen vammautuu, hänet pyritään sopeuttamaan toisaalta omaan vertaisryhmäänsä, siihen rooliin minkä vamma tuo, mutta toisaalta myös normaaliin elämään. Asunta arvioi, että on sopeutunut paremmin normaalielämään – elämään näkövammaisena tavallista elämää.

”Minusta on tullut kovempi”, Asunta nauhahtaa.

Sitkeys ja riisuus, joita elämäkoulu on vahvistanut, ovat olleet osa hänen luonnettaan aina. Ne ovat pysytelleet taustalla, kun elämä on ollut helppoa.

Välillä tulee hetkiä, jolloin Asunnan tekisi mieli ravistella ihmisiä. Itsesälissä märehdä, jota hän myöntää itsekin edelleen ajoittain tekevänsä, ärsyttää suunnattomasti.

”Toisaalta olen myös ymmärtäväinen. Jokaisen ihmisen osa on erilainen, eikä kenenkään suhtautumista omaan elämään voi ulkopäin käydä arvostelemaan.”

Katkeruus on salakavala tuttava, joka on pyrkinyt välillä lyöttäytymään Asunnan seuraan. Hän on huomannut, että jossittelun syö vain energiaa. Loputon kohtalonsa vatvominen ei auta, jos aikoo pärjätä elämässä sellaisena kuin on.

”Kun katkeruuden huomaa ja tunnistaa, sen kanssa voi joko jäädä painimaan tai vain paiskata kättä ja sanoa: jahas, taas kohdattiin, mutta eiköhän jatketa eri suuntiin. Sinä taaksepäin ja minä eteenpäin.”

Maisteri on hyvä ja POISTUU

Miltä tuntuu, kun valmistumisen taitekohta hämmöttää?
Mitä sen takana tapahtuu? NOORA MATTILA

ENNEN V-HETKEÄ

Nainen, 24, kirjallisuuden opettajalinja
Opiskellut 5,5 vuotta, aikoo valmistua kesäkuussa

”Syksyllä, kun otin kandidit ulos, soitin isälle ja sanoin piloillani, että eipä mennyt kuin rapiat viisi vuotta. Hän vastasi, että toivottavasti maisterin papereihin ei mene toista mokomaa. Silloin ajattelin, etten piruuttanikaan ikinä valmistu.

Kesäkuu on viimeinen opintotukikuukauteni. Olen nyt suorittanut pakolliset kurssit ja kirjoittanut gradua 16 sivua. Varmuuden vuoksi olen kailottanut jokaiselle vastaantulijalle, että paperit on kourassa ennen juhannusta. Olisi siis noloa, jos en valmistuisikaan ajallani.

Olen oikeastaan jo alkanut odottaa valmistumista, vaikka viime syksynä olin aika paniikissa. Onneksi kolme parasta kurssikaveriani on myös yhä kirjoilla yliopistolla. Olemme perustaneet Facebookiin ryhmän, jonka seinällä saa purkaa ahdistustaan.

Aikuisten töihin meneminen kyllä jännittää. Joutuu heräämään joka aamu aikaisin, eikä töistä voi lintsata. Kuulostaa naurettavalta, mutta kyllä siihen varmaan hetki kestää tottua. En menekään vielä aikuisten töihin vaan aion hakea työharjoittelupaikkoja ulkomailta.”

Nainen, 24, evoluutiogenetiikka
Opiskellut 5 vuotta, aikoo valmistua kesään mennessä

”Opintojen alkuvaiheessa halusin tutkijaksi, mutta en enää. Geneetikoista 90 prosenttia on tutkijoita, ja kuulin juuri, että kaikki opiskelijakollegani ovat jääneet yliopistolle jatko-opiskelijoiksi. Olen siis ensimmäinen ja ainut, joka ei aio tutkijaksi.

Minua pelottaa se, etten voi olla varma kelpaanko työnantajille. Toisinaan uskon, että korkeakoulututkinnolla voi tehdä vaikka mitä. Toisinaan mietin, pitäisikö opiskella jotain muuta, jotta saisin varmas-ti töitä. Genetiikkahan on kyllä tosi kuuma ala, jolla on tehty hienoja löytöjä. Pitäisi varmaankin vain luottaa itseensä enemmän. Luottaa, että on hyvä ja taitava.”

Mies, 46, taidekasvatus
Opiskellut pian 13 vuotta, nykyistä tutkintoa vuodesta 2006

”Olen lukenut suomen kieltä, itämerensuomalaisia kieliä, tietotekniikkaa, kasvatustiedettä, multimediaa, museologiaa ja nyt taidekasvatusta. Aloitin opinnot ensimmäisen kerran Helsingin yliopistossa vuonna 1981. Sittemmin olen löytänyt aina uusia, mielenkiintoisia ja ah, niin tarpeellisia tieteenaloja! Välillä opinnot ovat keskeytyneet, kun olen saanut unelmien työpaikan.

Olen aloittanut gradun kolmeen otteeseen, ja nyt suunnittelen jo museologian gradua. Aloittaminen ei ole minulle ongelma, mutta olen lykännyt gradun loppuunsaattamista. Valmistuminen on pelottava ajatus, koska olisi vielä niin monta oikeaa alaa. Yliopistossa vetää puoleensa hengen palo ja tieteen vapaus, älyllinen ilmapiiri ja tarkkaileva asenne.”

V-HETKEN JÄLKEEN

Nainen, 24, Suomen historia
Opiskeli 5,5 vuotta, valmistui joulukuussa 2007

”Kun valmistuminen hämmötti parin kuukauden päässä, alkoi ahdistaa. Olin käynyt koulua niin kauan kuin muistin, vuodesta 1990 asti. Kun en enää voinut määritellä itseäni opiskelujen kautta, syntyi identiteettikriisi.

Sain paperit postissa juuri ennen joulunpyhiä, ja kävimme mieheni kanssa syömässä ravintolassa samana iltana. Pyhät menivät maireasti hymyillessä. Arki iski, kun muut lähtivät takaisin töihin ja opiskelemaan, mutta minulla ei yhtäkkiä ollutkaan minnekään menoa.

Nyt olen sijaisena koulussa. Valmistumiseen liittyvät pelot tuntuvat tällä hetkellä turhilta, vaikka niiltä ei varmaan voi välttyä kukaan. Pahin pelkoni oli pitkä työttömyyskausi, mutta koska sain ensimmäisen työpaikkani varsin nopeasti, en osaa hirveästi pelätä tulevaisuutta.”

Nainen, 44, taidekasvatus
Opiskeli 6,5 vuotta, valmistui vuonna 2007

”Jouduin lukion jälkeen monen vuoden uraputkeen. Lopulta sain tarpeekseni ja toteutin haaveeni yliopisto-opiskelusta.

Yliopisto on kuin luostari, sinne voisi jämähtää loppuiäksi. Mieliesäni oli jokin patti aina, kun ajattelin valmistumista. Eniten kaiheri se, miten osoittaisi olevani pätevämpi kuin ennen vuosien yliopisto-opintoja. Ajattelin, että minun pitäisi tehdä läpimurto taidekasvatuksen saralla, kirjoittaa mielettömän hieno kirja tai pitää näyttely.

Yritin keksiä kaikenmoisia lisäopintoja. Gradu kuitenkin valmistui mummuvainaan rahoilla ja rekisterissäni oli varmaan 60 ylimääräistä opintopistettä. En voinut muuta kuin valmistua. Minulla ei ollut suunnitelmia enkä ollut hakenut ainoatakaan työpaikkaa. Kitkuttelin peruspäivärahalla ja satunnaisilla tuloilla.

Nyt olen tekemässä lisensiaatintyötä, olen saanut apurahaa tutkimuksen alkuun. Muutoin teen opetustöitä satunnaisesti. Töitä on kyllä tarjottu, mutta olen hylännyt ne. Haluan jatkaa vapaata elämää. Yliopisto on tehnyt minusta vapaudenkaipuisen ja riippumattoman.”

Mies, 25, tietojärjestelmätiede
Opiskeli 5,5 vuotta, valmistui marraskuussa 2007

”Halusin valmistua kiireesti, koska ajattelin, että opiskeluun menee niin iso osa elämästä. Gradunkin viimeistelyssä loppui kärsivällisyys.

Nykyään ajattelen, että elämässä ehtii tehdä töitä tarpeekseen ja valmistumista on turha kiirehtiä. Opiskelu-aika meni nopeasti, mutta en sanoisi, että se on elämän parasta aikaa. Opiskelu on stressaavampaa kuin työelämä, koska pöytä ei ole koskaan tyhjä töistä.

Olen vakituudessa työssä omalla alalla, pienessä IT-alan yrityksessä. Sain paikan sopivasti viime syksynä. Tällä hetkellä viihdyn töissä hyvin, mutta en oikeastaan vielä tiedä, miksi haluan isona. Eihän sitä tiedä, vaikka haluaisin lähteä Lappiin samoilemaan.”

Elämää vääressä järjestyksessä

Ella Nurmi haki ensimmäistä kertaa yliopistoon lukion jälkeen, mutta silloin ei ollut onni myötä. Kaksi vuotta sitten tärppäsi. Nyt 31-vuotias Ella opiskelee journalistiikkaa Jyväskylässä. Kolme lasta ja aviomies Pasi Nurmi odottavat äitiä kotiin Alavudelle.

SARITA BLOMQVIST

Ennen vanhaan opiskeltiin ensin ja sitten mentiin töihin ja hankittiin lapset, totesi Pasiin vaimo, kun Ella päätti lähteä opiskelemaan vasta aikuisiällään. Kolme lasta, mies ja maatila jäivät Alavudelle, kun emäntä pakkasi kampsunsa ja kampsunsa lähteäkseen opiskelemaan journalistiikkaa Jyväskylään.

Perhe oli kuitenkin jo tottunut siihen, että äiti ei ole koko ajan saatavilla. Ennen opiskelun aloittamista Ella oli työskennellyt yli 160 kilometrin päässä Kälviällä viikot ja viettänyt viikonloput kotona.

Alusta asti oli selvää, että Ella hankkii oman uran, sillä pieni lihakarjatila ei elätä kahta ihmistä. Ella asuu mielellään maalla, mutta haluaa työn ihmisten, ei lehmien parissa.

”Sanoin Pasille jo ensitreffeillä, että minusta ei maatilanemäntää tule, vaikka olenkin välillä ajanut traktoria ja vetänyt vasikkaa,” Ella kertoo.

Jotta haaveet joskus toteutuisivat, on Ellan mielestä pakko ottaa itsekkäästi omaa aikaa ja sysätä perhettä vähän isällekin. Ensimmäisen opiskeluvuoden ajan Ellan mies laski tunteja siihen, että vaimo tulee kotiin. Toista talvea kun mennään, ovat rutiinit jo löytyneet.

”Tietysti tämä vaatii paljon, kun Pasiin pitää pyörittää arkea yksin, mutta hänen on vain pakko suhtautua järjestyksessä.”

Ellan lapset 7-vuotias esikoinen Perttu, 6-vuotias Ida ja nuorimmainen, maaliskuussa viisi vuotta täyttävä Iiris vuodattivat kyyneliä, kun äiti muutti Jyväskylään.

”Totta kai ero otti lujille ja itketti, mutta lapset hyväksyivät pian, että tilanne on nyt tämä.”

”Jos olen kotona pitkään, alkaa Iiris kysellä, koska päästään taas Maisalle hoitoon.”

Joskus iltaisin kerrostalokaksion tyhjyydessä lapset hiipivät Ellan mieleen.

”Ajattelen, että nyt ne tenavat ovat menossa nukkumaan ja tekisi mieli antaa hyvän yön-pusu, mutta se ei onnistukaan”, Ella murehtii, mutta lisää samaan hengenvetoon, ettei ole päivääkään katunut päätöstään.

Ella kertoo olevansa usein aivan pihalla kotiasioista, mutta luottaa siihen, että kyllä ne lutviutuvat. Isä muistaa käydä kaupassa ainakin kerran viikossa ja huolehtii lapsista tunnollisesti.

Lapset kestävät äidin poissaoloa vaihtelevasti. Pertulle tulee harvemmin ikävä kuin hänen sisarilleen.

”Ida sanoi, että hänelle ikävä yllättää joskus jo seuraavana päivänä, kun olen lähtenyt. Kun hänelle tulee ikävä, hän katselee äidin ja isän hääkuvaa.”

Molemminpuolinen ikävä on saanut Ellan päättämään, että hän valmistuu ajallaan eikä jää notkumaan yliopistolle.

Viikolla lapset ovat perhepäivähoidossa naapurin Maisalla ja viikonloppuisin äidin kainalossa. Kaikki kolme tietävät, mitä nappeja pitää puhelimesta painella, jos haluaa soittaa äidille.

”Viime talvena skypetettiin Pertun kanssa, mutta nyt ei aina edes soitella joka viikko”, Ella kertoo.

Kun äiti tulee kotiin, lapset ovat niin innoissaan, että isä saattaa unohtua kokonaan.

”Jos vaikka pitää saada vesilasi kaapista, haetaan äiti viereisestä huoneesta, vaikka isä olisi seissyt aivan vieressä”, Ella nauraa.

Ellan ollessa kotona Pasilla on tilaisuus ottaa omaa aikaa ja hoitaa ne hommat, joita ei pysty tekemään lasten pyöriessä jaloissa. Välillä hän katoaa koko päiväksi metsälle.

”Isän viikko on lasten kускаamista, joten viikonloput hän suunnittelee niin, ettei tarvitse kelloa.”

Kotiin tullessaan Ellalla on tapana käpertyä sohvaa nurkkaan ja rutistaa jokainen lapsi yksitellen kainaloonsa vaihtamaan viikon kuulumisia.

”Halailimme ja suukottelemme paljon, mutta koetan saada muksuja myös mukaan siivoamaan ja laittamaan ruokaa.”

Kun Ella on kotona, hän on siellä oikeasti läsnä – lapsiaan varten.

”Aiemmin kävimme paljon kyläilemässä, mutta nyt mummolaankin lähteminen on tuskan takana. Kotona on niin hyvä olla.”

KAUNOTTARESTA HIRVIÖ

Torstaiaamuna uninen Emilia Mölsä kipuaa Jyväskylän Make up Centerin portaita. Hän aikoo osallistua muuttumisleikkiin. Ensin Emilialle tehdään kauneusmeikki ja sen jälkeen hänelle meikataan useita vuosikymmeniä lisää ikää.

SARITA BLOMQVIST

Tykkäätkös sinä kulmakarvoistasi”, 20 vuotta meikkaamista ja maskeeraamista opettanut **Kaija Tarkkanen** kysyy Emilialta ennen muuttumisleikin alkua. Emilia heilauttaa käsiään ja antaa luvan ”ihan kaikkeen”. Vaaleatukkainen Kaija selvittää tarkkaavaisille oppilailleen, miten kulmakarvojen siistiminen tekee 25-vuotiaasta Emiliasta nuoremman näköisen. Kulmat veistelyään Kaija aloittaa kauneusmeikin teon levittämällä Emilian kasvoille meikkipohjan.

”Mallille tiedoksi, että tässä vaiheessa, näyttää siltä, että voi kamala, mutta pohja on vain pieni osa meikkiä”, Kaija varoittaa Emiliä leikimielisesti.

Seuraavaksi Kaija vetää siveltimellä rusehtavia viivoja Emilian nenän sivuihin.

”Tässä kohtaa täytyy sitten olla huolellinen, ettei nenästä tule vinoa”, Kaija opastaa ja maskeeraajaopiskelijat kumartuvat lähemmäs nähdäkseen ruskeat viirut.

”Nyt teet vähän tipuilmettä, että saadaan kolmiulotteisutta”, Kaija ohjeistaa ja piirtää ruskeita viivoja myös Emilian otsaan ja poskiin kapeimmalle kohdalle.

Pian ruskeat viivat saavat seurakseen valkoista. Kaija piirtää Emilian otsaan valkoisen kolmion väärinpäin.

”Nenä näyttää hämmästyttävän kapealta ja pitkältä”, Emilia hihkaisee.

Kaija kertoo inhoavansa kiiltävää ihoa ja taputtelee Emilian kasvoille sekä decolteelle ohuen kerroksen irtopuuteria.

Yksi opiskelijoista käy kääntämässä radion päälle. Kanavan valinnassa menee hetki ja Kaija tokaisee, että työn lomassa pitäisi kuunnella delfinien ääntelyä, jotta oppi menisi perille. Kaikki nauravat ja Kaija siirtyy levittämään luomiväriä.

”Puserossa ja silmissä on pikkasen vihreää, joten valitsen tällaisen oikein kirkkaan oranssin”, Kaija kertoo oppilaille ja etsii pöydälleen sopivan sävyisen luomivärin. Hän kertoo kuulijoilleen oranssin olevan vihreän vastaväri, ja että juuri siksi se sopii parhaiten korostamaan Emilian silmiä.

”Näiden punertavien värien kanssa pitääkin sitten olla varovainen, ettei silmistä tule tu-

lehtuneen näköisiä”, Kaija lausuu varoituksen sanoja ja levittää Emilian silmille myrkyllisen näköistä väriä.

”Väri kyllä muuttuu tästä vielä”, Kaija lohduttaa ja lisää oranssin sekaan mustaa opiskelijoiden supistessa ja naureskellessa keskenään.

”No niin, kun minä avaan suuni, te suljette sen”, opettaja ojentaa ja pulina loppuu kuin seinään. Hetken huoneessa kuuluu vain iloinen iskelmämusiikki.

Kaija lisää Emilian silmiin vielä rajauksen. Sitten hän painelee pumppupullostaa käsilleen pahanhajuista desinfiointinestettä ja lähtee etsimään ripsiväriä.

Ripsivärin jälkeen on poskipunan ja huulipunan vuoro. Kun poskipuna on levitetty, Kaija pörröttää Emilian hiuksia.

”Ai, kun sinusta tuli upean näköinen. Nyt sitten vaan hakemaan Huippumalli haussa -ohjelmaan.”

Emilia saa huulilleen vielä silauksen oranssiväriä huulipunaa, jonka sekaan Kaija sivelee ripauksen valkoista. Vielä viimeiset ripaukset puuteria ja Emilia on salonkikelpoinen.

Tunnin ruokataujan jälkeen pitkään paikallaan istuneet opiskelijat ryntäävät matkimaan Kaijan tekemää meikkiä. Valojen ja varjojen tekoa he opettelevat seuraavan viikon. Kaija taas aloittaa aivan toisenlaisen meikin teon. Ensin hän hakee pöydälleen muutaman peruu-

”Tehdään sellainen noita-akkavanhus eikä mitään herttaista maalaisemäntää”, hän kuvailee ja alkaa kiertää Emilian hiuksia löysille sormikiharoille.

”Tätä kutsutaan natuttamiseksi”, hän kertoo ja pyyhkii seuraavaksi Emilian kasvoilta kauneusmeikin. Sitten hän levittää harmahtavan old-age-pohjan.

”Sitten aloitetaan kasvojumppa”, Kaija huuhahtaa ja käskee Emilian ilveillä, jotta saadaan juonteiden paikat esiin. Kaija ottaa aiemmin käyttämänsä ruskean värin ja alkaa piirtää silmä ilveilyn tuloksena Emilian kasvoihin ilmestyviin uurteisiin.

Emilian kasvot muistuttavat aarekarttaa, mutta Kaijan mielestä juonteita ei ole vielä tarpeeksi.

”Nyt vähän levennetään sun nenää. Tehdään semmoinen kunnan pottunenä ja vähän apina-efektiä”, Kaija suunnittelee ja pyörittää

valkoista väriä Emilian nenänselkään, otsalle ja poskille.

”Hyi kauhea. En pysty enää katsomaan”, Emilia kiljaisee, kun Kaija levittää punaista väriä Emilian sil-

mien sisänurkkiin. Silmien punainen väri saa Emilian näyttämään krapulaiselta, mutta Kaija ei ole tyytyväinen vaan levittää punaista myös poskiin ja nenänpäähän. Meikkitaiteilija harjaa vielä valkoista creme-väriä Emilian ripsiin ja kulmiin, asettelee kulahtaneenharmaan peruu-

kin Emilian kutreilla ja sivelee hampaisiin mustaa hammaslakkaa.

”Kauheaa! En tiedä enää olenko mies vai nainen”, Emilia tuijottaa itseään peilistä kaunhusekaisin tuntein. Pian kuitenkin sekä Emilia että koko muu porukka nauraa hysteerisesti Emilian tunnistamattomaksi muuttuneille kasvoille.

”Nyt ei kyllä edes äitisi tunnista sinua”, joku huomauttaa.

Lisätietoa kohta kolmevuotiaasta Jyväskylän International Make up Centeristä: www.INTERNATIONALMAKEUPCENTER.SE

Sossunluukulta pokeriammattilaiseksi

Matti Strengel hävisi juuri elämänsä suurimman potin.
Tappiosta huolimatta hän elää unelmaansa pokeriammattilaisena.

TANELI HÄMÄLÄINEN

Kyllähän se harmittaa. 13 000 euroa on kuitenkin isoin tappio tähän saakka; **Matti Strengel** huokaa. 23-vuotias mikkeliäinen puhuu rauhallisella äänenpainolla. Hänen katseensa harhailee yksi-

ön seinillä. Tyttöystävä on koulussa, ja tietokone auki pokerisivuilla.

”Yllättävän rauhallinen olo siinä oli. Vasta jälkepäin ymmärsin, millaisesta summasta potissa oli kyse. Tavallaan mä tiedän, että jo-

nain päivänä saan rahat takaisin. Se vain kuuluu pelin luonteeseen”, Strengel jatkaa. Hän tietää pelaavansa ajoittain liian isoja potteja liian isoissa pöydissä.

”Aina pitäisi pyrkiä siihen, että pelissä on

sellainen summa rahaa, jonka voi hävitä. Itseläni juuri se ei ole aina onnistunut. Sitä joko voittaa tai häviää, mutta olen vähän tällainen uhkapeluriluonne. Mulle riittää, jos pääsen all in -tilanteeseen 51 prosenttisena suosikkina, niin laitan koko omaisuuteni peliin”, hän hymähtää.

”**Verollista työtä** en ole tehnyt kuin viisi kuukautta elämäni aikana”, Strengel kertoo. Työ ostoskeskuksen kassalla ei jaksanut kiinnostaa, ja päivätyö vaihtui toimeentulotuen varassa elämiseen. Puoli vuotta sitten Strengel näki televisiodun pokeriturnauksen ja päätti ottaa pelistä tarkemmin selvää.

”Googletin sanan pokeri ja sieltä tuli ensimmäiseksi hauksi pokerihuoneen sivut. Menin sitten sinne, rekisteröidyin saman tien ja siitä se lähti”, hän naureskelee. Sivut ovat samat, jonne hän hävisi 13 000 euroa. Tappio kirvelee selvästi Strengelin mielessä, vaikka tämä puhuukin jo vapautuneemmin ja hymyilee aikaisempaa enemmän.

Strengel kertoo eläneensä toimeentulotuen varassa jo useamman vuoden ajan ennen pokeriammatillaisen uraa. Hän vakavoituu puhuessaan töistä ja koulutuksesta, mutta ei osaa sanoa, miksei työ aikanaan maistunut. Strengelille omillaan toimeen tuleminen on pitkän työttömyyden jälkeen tärkeä asia.

”Hetimitä, kun mä rupesin tienaamaan pelamisella niin paljon, että tulini omillani toimeen, lopetin tuen nostamisen. Kyllä sillä leivässä pysyy, enkä mä halua haukkua Suomen sosiaaliturvaa. Sehän on tosi hieno homma.”

Strengel on online-turnauspelaaja. Tämä tarkoittaa, että hän pelaa internetissä järjestettäviä pokeriturnauksia. Strengelin mukaan jokainen pelaaja on erikoistunut joko käteistaiturina turnauspeleihin.

”Harva hallitsee molempia tai on huippu molemmissa. Pelit ovat taktiikaltaan ja luonteeltaan erilaisia”, hän kertoo. Kasvokkain pelattavia livepelejä hän ei pelaa, sillä tarjonta on Mikkelin kokoisessa kaupungissa vaatimatonta.

Turnauksessa pelaajat maksavat itsensä mukaan tietyllä summalla ja peliä pelataan, kunnes pöydällä on yksi ainoa voittaja, joka vie turnauksen pääpotin. Käteispelissä pelaaja pystyy puolestaan sijoittamaan mille tahansa kädelle haluamansa summan ja lopettamaan, eli vetämään voittonsa pöydästä milloin haluaa. Strengel kertoo pelaavansa ajoittain käteispelisiä, mutta turnaukset ovat hänen leipätyönsä.

”Ehkä 80 prosenttia mun peleistä on turnauksia ja mä olen voittanut sillä tavalla enemmän. Isoimmat potit pelataan kuitenkin käteispöydässä, mutta samalla siellä voi menet-

tääkin enemmän”, hän jatkaa.

”Sekin vaihtelee aina mielialan mukaan. Jos on pitkäjänteinen olo, kannattaa pelata turnausta, koska siinä pitää varautua, että peli kestää viisikin tuntia. Käteispöydässä voi taas pelata vaikka puoli tuntia tai ihan miten pitkään haluaa.”

”**Tuloista pitää** puhua oikeastaan vasta siinä vaiheessa, kun ne ovat pysyneet samanlaisina vuoden verran. Nyt mä tavallaan vasta koekilen ammattilaisena. Siinä kestää aikaa, eikä ammattilaiseksi tulla yhdessä yössä eikä välttämättä yhdessä vuodessaakaan”, Strengel muistuttaa. Hän ei puhu tarkoista summista, mutta suostuu paljastamaan suurimman yksittäisen voittonsa, joka on 8 100 euroa.

”Se, että on ollut vähän enemmän rahaa käytössä, on tietysti helpottanut monia asioita. Ei ole tarvinnut murehtia laskuja tai tällaisia eikä sitä riittävätkö rahat ruokaan. Tavallaan elintaso on noussut pikkuisen.”

Strengel jutustelee pokerista rennon oloisesti, vaikka kyse onkin hänen kuukausittaisista ansioistaan. Hän ei unelmoi äkkirikastumisesta ja mitä pelaamiseen tulee, jalat pysyvät tukevasti maassa.

”Mä näen tässä mahdollisuuksia tienata tulevaisuudessa enemmän kuin se normaali työssäkäyvä duunari. Enkä tavallaan edes näe mitään ylärajaakaan sille, miten paljon kuukaudessa voisi ansaita. Se tässä kiehtoo ja innostaa. Olen huomannut, että mulla on tähän lahjakkuutta, mutta paljon on vielä kehitettävää ja opittavaa.”

Pokeriammatillaisen päivät kuluvat satunnaisen pelailun merkeissä. Strengel kertoo, että joskus turnauksen parissa saattaa kuluu kymmenenkin tuntia ja peli voi venyä aamu-yön tunneille. Hänellä ei ole päivittäistä pelirutiinia, vaan pelaaminen tapahtuu fiilispohjalta.

”Mikään ei pakota mua pelaamaan joka päivä. Vaikka nyt onkin tullut takkiin aika pahasti, taloudellinen tilanne on kuitenkin sellainen, että voi ottaa rennosti. Massia on sen verran, ettei ole mitään hätää eikä pakottavaa tarvetta pelata. Joskus pelaan ihan vain sen takia, että tienaisin jonkun summan tietystä ajassa, mutta kyllä mä nautin pelaamisesta ja se on hauskaa suurimman osan ajasta.”

Strengel on itseoppinut pokerinpelaaja, joka on selailut uransa aikana yhtä ainutta pokeriopasta. Hänen mielestään pelaamaan oppii vain pelaamalla, ja nettipokeri tarjoaa ama-

töörielle ennen kaikkea hyvän tavan sisäistää pokerin salat nopeasti.

”Pelaaminen opettaa tehokkaasti. Mä olen saattanut pelata enemmän pokerikäsiä kuin huippuammattilaiset koko uransa aikana. Esimerkiksi **Doyle Branson** on pelannut hidasta livepeliä neljäkymmentä vuotta, kun mä voin pelata tuhat kättä yhden päivän aikana. Pitäisi muuten ihan laskea”, Strengel pohtii. Pelikokemuksen lisäksi hyvältä pelaajalta vaaditaan säännöllistä päivärytmiä ja puhtaita elämäntapoja. Strengel ei itse käytä alkoholia eikä suosittelle ketään pelaamaan humalassa tai väsyneenä. Hän painottaa myös, että luottamalla pelkkään onneen ei pokerissa pitkälle pötkitä.

”Loppupeleissä onnellalla ei ole minkäänlaisia merkitystä, sillä tuuri jakautuu tasan jokaisen pelaajan kesken. Pitkässä juoksussa tämä on puhtaasti taitopeli.”

Strengel analysoi omaa pelityyliään laskelmoivaksi. Häntä kiinnosti pokerissa alun perin pelin psykologinen ja matemaattinen luonne.

”Huipputasolla psykologia on ehkä vielä tärkeämmässä osassa kuin matematiikka. Pokeriin ei tarvita kuitenkaan pitkän matematiikan osaamista. Psykologia tulee mukaan sillä tasolla, jolla pelataan enemmän vastustajaa kuin tämän kortteja vastaan. Se on sitä huipputasoa”, hän hymyilee.

Todennäköisyyksien sijaan tärkeintä on tuntee oma tasonsa ja rajansa pelaajana. Ennen peliin liittymistä Strengel tarkkailee pöydän tilastoja ja laskee, pelaavatko pöydän muut pelaajat kohtuuttoman isoilla panoksilla.

Tappio on valmistautumisesta huolimatta kova paikka jopa ammattilaiselle.

”Netti on täynnä sellaisia vastustajia, jotka voi voittaa, kunhan maltaa pelata omalla tasollaan. Se on hyvin pitkälti kiinni siitä, miten pitkäjänteinen on. Kun on hävinnyt jonkin ison jaon, seuraava puoli tuntia voi olla aika mustaa aikaa. Silloin pitäisi osata lähteä pelistä, mutta aina ei tule tehtyä niin.”

Hän ei osaa sanoa, missä kulkee raja peliongelman ja omistautumisen välillä. Strengelin mielestä raja on usein vain veteen piirretty viiva.

”Kai sitä voi sanoa, että mullakin on peliongelma positiivisessa mielessä. Kyllä mä kuitenkin rakastan tätä pelaamista jossakin mielessä”, hän kertoo selatessaan tietokoneelta mieleistään pokeripöytä. ”Vaikka pelaisiin miten huonosti, niin en mä tätä peliä vihaa. Ja olenhan mä onnistunut elättämään itseni pelaamalla.”

Ison tappion jälkeen ammattilainenkin joutuu aloittamaan pohjalta. Strengel liittyy pöytänsä, jossa pelataan pienillä panoksilla. Hänen työpäivänsä on juuri alkanut.

”**Vasta jälke-**
päin ymmärsin,
millaisesta
summasta siinä
oli kyse.”

”**Loppupeleissä**
onnella ei ole
minkäänlaista
merkitystä.”

Kasvot. **Satu Kortelainen** istuu työttömien ruokalassa Jyväskylän Kumppanuustalolla. Hän puhuu rauhallisesti, mietiyin äänenpainoin.

Ilmassa leijuu paistetun makkaran tuoksu. Tänä on tarjolla makkarapannua, työttömät kolme euroa ja muut viisi.

Kortelainen on ollut töissä työvoimatoimiston palkkatuella pian kolme kuukautta. Jyväskylän työttömien yhdistyksen toimitustyöntekijän toimenkuvaan kuuluu muun muassa laskutusta ja yhdistyksen Kievarin Uutiset -lehden toimittamista.

”Tänään olen yrittänyt kerätä lehteen kommentteja ruokalan toiminnasta, mutta työttömiä on kauhean vaikea saada haastatteluun”, Kortelainen toteaa. Viiden ja puolen tunnin työpäivällä ansaitsee kuukaudessa reilun tonnin.

Markku Pikkarainen tulee toimitus huoneen ovelle tervehtimään. Hän ei kättele, koska hänellä on flunssa. Ikkuna käytävään on suljettu sälekaihtimilla. Pikkarainen pahoittelee työpöydän sotkua, vaikka paperit ovat pöydällä mallikkaissa pinoissa.

Ennen haastattelua puhelin pöydällä soi. Puhelimessa keskustellaan työttömyysturvan katkaisusta ja työhön ilmoittautumisesta. Pikkarainen työskentelee yksikönpäällikkönä Jyväskylän työvoimatoimistossa. Hänen yksikkönsä tavoitteena on varmistaa, että yrityksille on tarjolla riittävästi oikeanlaista työvoimaa.

”Parhaillaan etsimme sopivia kouluttajia ja oppilaita uuden Moventaksen tehtaan 200 koneistajan muuntokoulutukseen”, Pikkarainen kuvailee työtään.

Ulkopuolella. Pikkarainen on ollut töissä työvoimatoimistossa kaksikymmentäkolme vuotta.

”Se oli tällainen tyypillinen ajautuminen jollekin alalle. Sain työvoimaneuvojan sijaisuuden ja kiinnostava työ vei mukanaan”, hän kertoo.

Ennen työkkäriuraa Pikkarainen ehti olla patkän työttömänä. Hän muistaa vieläkin virkailijan, joka palveli häntä Laukaan työvoimatoimistossa.

”Se oli kokonaan uusi maailma. Tuntui oudolta kysyä työttömyysturvaa, kun olin tottunut tulemaan toimeen omillani”.

Työttömyys on Pikkaraisen mukaan edelleen yksi ihmisen elämän vaikeimpia paikkoja. Varsinkin monen miehen identiteetti rakentuu työn varaan. ”On kova paikka mennä yritykseen puhumaan jatkosta, kun sieltä on

”Myös työttömänä voin olla yhteiskunnallisesti hyödyllinen.”

juuri irtisanottu 20 työntekijää”.

Pikkaraisen mielestä pieni selänojenus ei kuitenkaan olisi monelle työttömälle pahitteeksi. Hänestä Suomessa ollaan menty ruotsalaiseen malliin, jossa aina kysytään ensimmäisenä viranomaisia, kun työpaikka menee alta tai elämä mättää muuten.

Samaan hengenvetoon Pikkarainen kuitenkin toteaa, että ”minun tehtäväni on kannustaa, ei osoittaa sormella”.

Satu Kortelainen on ollut valmistumisensa jälkeen suurimman osan ajasta ilman töitä. Hän sai filosofian maisterin paperit Jyväskylän yliopistosta vuonna 1999. Jo sitä ennen Kortelainen teki suomen kielen gradunsa virallisesti työttömänä, koska opintotuen loppuminen ajoi hänet taloudelliseen ahdinkoon.

**Ka
ke
Työvo
työvoi
töitä.
puolill**

Tammikuun lopussa Jyväskylän työvoimatoimistossa oli avoinna 1299 työpaikkaa. Työvoimatoimiston muuntokoulutuksella ja toivottamalla vastavalmistuneet tervemenneiksi vihreämmille

”Valmistumiseni aikaan olin ihan pihalla. Minulla ei ollut aavistustakaan mistä hakisin töitä, kun en ollut tehnyt opettajaopintoja.”

Alussa Kortelainen koki työttömyyden masentavana. Hänestä tuntui, ettei hän kelpaa mihinkään. Pikkuhiljaa Kortelaisen suhtautuminen työttömyyteen koki täyskäännöksen. Työvoimakoulutuksissa hän huomasi, ettei ole sen huonompi kuin muutkaan.

”Nyt olen kasvanut ajattelemaan, ettei ihmisarvoni ole duunista kiinni. Myös työttömänä voin olla yhteiskunnallisesti hyödyllinen.”

Kortelaisen mielestä Suomessa suhtaututaan edelleen ylimielisesti työttömyyteen. Työtön on passiivinen toimenpiteiden kohde, jota ei kutsuta keskustelemaan edes omista asioistaan.

Hän muistelee huvittuneena yliopiston järjestämää tilaisuutta, jossa pohdittiin akateemista työttömyyttä.

”Kysyin, oliko paikalla muita akateemisia työttömiä. Eipä ollut.”

hden rroksen väkeä

imatoimistossa kärsitään
mapulasta, mutta maisteri ei saa
Työkkäri voi näyttää toiselta eri
a luukkuu. KIRSI KERKKÄNEN

työttömiä oli samaan aikaan reilut gooo. Moderni työvoimatoimisto lääkitsee lukuja
e laitumille.

Sisäpuolella. Kortelainen on saanut Työvoimatoimistossa yleensä asiallista ja neutraalia kohtelua. Säännölliset ilmoittautumiset ja kurseille velvoittamiset ovat hänelle arkipäivää, josta hän ei jaksakaan enää kummempin nauria.

”Välillä sitä miettii, onko minun loppuelämäni harjoiteltava työntekoa”, ainakin viides-ssä työvoimakoulutuksessa istunut maisteri huokaa.

Kortelaisen mielestä työkkärin toiminnasta on vuosien varrella tullut tavoitteellisempaa ja henkilökohtaisempaa.

Pari vuotta sitten Kortelainenkin sai oman ohjaajan, joka otti hänen työllistymisensä sydämen asiakseen.

”Välillä tuli ohjaajastani mieleen, että min-käläinen tulospalkkaus siellä työkkärissä on”, hän naurahtaa.

Markku Pikkaraisen mukaan nyt ei enää hoideta työttömyyttä, vaan työvoiman saantia. Se on hänen mielestään työvoimatoimiston suurin muutos lamavuosista.

Laman aikaan pidettiin huolta ihmisten työkyvystä ja etsittiin heille työpaikkoja.

2000-luvulla kuvioon on tullut mukaan työvoimapula. Yrityksille joudutaan tarjoamaan ei-oota.

”Sairaanhoidajat, metalliala, raksa. Niistä on pula”, Pikkarainen luettelee.

Kaikki eivät vielä kukaan työllisty. Pikkaraisen mukaan yli vuoden kestävään pitkäaikais-työttömyyteen jää vajaat 20 prosenttia työkärin asiakkaista. Jyväskylän tilannetta pahentaa kaupungin 40 000 opiskelijaa.

”Joskus on pakko kauniisti vihjata valmistuneita lähtemään”.

Intohimo. Pikkarainen ei puhu työstään vapaa-ajalla. Kalastusta, pyöräilyä ja hiihtoa har-

rastava mies ei jaksakaan enää vapaalla kuunnella puolittujen kauhukokemuksia työhausta.

”Uskomukset työkkäristä istuvat tosi tiukassa”, hän huokaa.

Kortelainen puolestaan puhuu työttömien asiaa suurimman osan vapaa-ajastaan. Hänenä tuli Suomen kommunistisen puolueen jäsen jossakin välissä työttömyysjaksoja, kun työvoimakoulutusten itsekeskeinen arvo-maailma alkoi ottaa päähän.

”Harrastukset ovat korvanneet minulle-puuttuvan työyhteisön”, toteaa eduskunta-vaaliehdokkaanakin ollut Kortelainen. 35-vuotias Kortelainen asuu tällä hetkellä yksin.

”Miehen on edelleen vaikea käsittää, että nainen menee vapaa-ajallaan paasaamaan puoluekokoukseen”.

Suunta. Markku Pikkarainen kannattaa työvoimatoimiston nimen muuttamista, koska työkkäri on niin vahvasti latautunut termi. Hänellä ei ole kuitenkaan ehdotusta uudeksi nimeksi. Sen sijaan seuraa muodikas litania muutoksen tahtotilasta, verkostoyhteistyöstä ja koulutuksesta.

Viisikymppisellä Pikkaraisella on vielä reilu vuosikymmen tehokasta työaikaa. Tällä hetkellä yksikönpäällikkö on esimieskoulutuksessa.

”Tässä saa kulkea koko ajan muutoksen eturintamassa”, hän innostuu kehuamaan työpaikkaansa.

Haastatteluaika kuluu umpeen, mutta Pikkaraisella on hetki aikaa esitellä juuri remontoitua taloa. Alakerran työnhakukeskus humisee tyhjiyttään. Keskuksen ilmoitustaululla puhelinmyynti-tyhtiö hakee tuloshakuisia, reippaita, ulospäinsuuntautuneita ja positiivisia persoonia.

Kortelainen ei osaa kuvitella itselleen enää vakityöpaikkaa. Tulevaisuuden varalle hänellä on kuitenkin pieni toive.

”Jos pääsisi muutamaaan pitempään työsuhteeseen, niin ei tarvitsisi kituuttaa eläkepäiviä pelkällä kansaneläkkeellä.”

Makkarat, perunat ja paistetut kananmunat ovat kadonneet ruokailijoiden suihin. Siellä täällä äijäporukat käyvät kovaäänistä kahvipöytäkeskustelua.

Kortelainen esittelee vielä hetken yhdistyksen tiloja Kumppanuustalon kellarikerroksessa. Joidenkin kävijöiden on kuulemma ollut vaikea uskoa, että siellä on maisteri duunissa.

”Joskus on pakko kauniisti vihjata valmistuneita lähtemään.”

YLIOPISTON TULEVAISUUS HÄMÄRÄN PEITOSSA

”Tuottavuus, tulostavastuu, kannuste ja järjestelmällinen seuranta” – hallituksen iltakoulun ohjeet yliopistolain uudistamiseksi kuulostavat yritysmaailman puheelta. Kriitikoiden mielestä se ei tiedä hyvää yliopistolle.

VILJAMI VASKONEN

Yliopistolain uudistus on tulossa vauhdilla. Tyytyväiset ovat hiljaa, mutta moni on kauhuissaan. Professori **Heikki Patomäki** Helsingin yliopistosta on väittänyt uudistusta jopa yliopiston kuolemaksi sellaisena kuin sen nyt tunnemme: kriittisenä, itsenäisenä, demokraattisena ja tasa-arvoisena. Niin ja tieteellisenä.

Ongelma on uudistuksen laajuus. Niin yliopiston henkilökunta kuin opiskelijatkin ovat ulalla siitä, mitä kaikkea hallinnon uudistamisesta, markkinoille alistamisesta ja oikeudellisen statuksen muuttamisesta tai yliopistojen pääomittamisesta sekä näiden kerrannaisvaikutuksista seuraakaan. Niinpä yhteisen kannan muodostaminen uudistukseen on ollut henkilökunnalle ja opiskelijoille vaikeaa. Uudistus myös jakaa yliopistot kahtia, sillä luonnontieteiden, lääketieteiden ja teknisten tieteiden tutkimus on helpommin tuoteistettavissa markkinoille kuin humanistinen tai yhteiskuntatieteellinen tutkimus.

Uudistus pakottaa perustavien kysymysten äärelle. Mikä on yliopisto ja sen tehtävä? Humanististen, yhteiskunnallisten ja ihmistieteiden tutkimus tuottavat kysymyksiä ja pohdintoja oikeudenmukaisuudesta ja hyvinvoinnista sekä yhteiskunnallista kritiikkiä. Siis tuloksia, jotka parhaimmillaan vain sotkevat tai kyseen-

alaistavat markkinatalouden toimintatapoja. Onko yliopiston kriittiselle tehtävälle enää tarvetta? Tieteiskirjailija **Arthur C. Clarke** vastasi, että jos moraali ei pysy teknologian kehityksen mukana, ihmiskunta tuhoutuu.

Tähän mennessä kriitikoiden ääni on jäänyt blogikirjoitteluun, muutamiiin mielipidekirjoituksiin sekä yliopistolaitosta käsitteleviin kirjoihin, joiden harvat niteet lojuvat lukemattomina kirjastoissa. Mitkä ovat kriitikoiden keskeisimmät teemat?

AUTONOMIA. Suomalaisessa keskustelussa yliopiston autonomia tarkoittaa ennen muuta toimintavapautta suhteessa valtioon. Näin tarkasteltuna lakiuudistuksen lupaama asema itsenäisenä säätiönä tai julkisoikeudellisena laitoksena vaikuttaisi hyvältä. Ja tällä perusteella opetusministeriö on sitä yliopistoväelle markkinoinutkin.

Autonomiaperuste ontuu pahan kerran. Jos autonomia on valtiosuhdetta laajempi ilmiö, voi väittää, että yliopistojen autonomia heikkenee entisestään.

Opetusministeriö säilyttää uudistuksen jälkeenkin asemansa yliopistoinstituution tärkeimpänä valtakeskuksena, koska se takaa tulevaisuudessakin yliopistojen perusrahoituksen opetukseen ja tutkimukseen. Mutta samanaikaisesti yliopistot kaupallistetaan. Niiden täytyy tuottaa tutkintoja ja tutkimuksia markkinoiden tarpeisiin. Uudistuksella yliopistot viime kädessä pakotetaan kilpailemaan yksityisestä rahasta; ne laitetaan tulosvastuuseen. Pessimisti voi huomauttaa, että valtion virastona yliopisto ei voi tehdä konkurssia, mutta pääomittettuna säätiönä sekin on mahdollista. Suomalainen yliopisto alistetaan uudistuksessa siis sekä valtiolle, että markkinoille.

Yliopistoautonomian soppaa hämmentää entisestään hallinnon uudistus. Tärkeä osa autonomiaa on yliopiston sisäinen itsehallinto, esimerkiksi yliopiston oikeus valita itse hallituksensa ja rehtorinsa. Hallituksen kokoonpano muuttuu siten, että ulkopuolisten jäsenten, kuten suurten rahoittajien, määrää kasvatetaan, ja rehtorin valinta siirtyy vaalikollegiolta hallitukselle. Rehtorin valtaa halutaan samalla laajentaa koskemaan muun muassa henkilökunnan nimityksiä. Uudistuksen innovaattoreiden mielessä tulevaisuuden rehtori on yliopiston toimitusjohtaja.

Saksassa vallan keskittäminen on johtanut siihen, että markkinataloutteen kriittisesti suhtautuvien toisinajattelijoiden nimitykset professoreiksi ovat loppuneet kuin seinään.

Vapaan tieteellisen keskustelun ja mieliteenilmaisun kannalta uudistuksen tulevaisuus näyttää synkältä. Kun professorit ja lehtorit menettävät asemansa virkamiehinä, he ovat erotettavissa tai rangaistavissa kuten missä tahansa yksityisessä yrityksessä. Tähän asti he ovat olleet vapaita määräämään toimintatapaansa ja ottamaan kantaa yhteiskuntaan tai yliopistoon.

Vapaa keskustelu ja ilmapiiri ovat elintärkeitä yliopiston kriittisen tehtävän kannalta. Kuka uskaltaa purra ruokkivaa kättä?

TIEDE JA TUTKIMUS. Yliopiston tärkein tehtävä opetuksen ohella on tutkimus ja tieteen tekeminen. Uudistuksella halutaan vaikuttaa myös tähän yliopiston ydintoimintaan.

Hallituksen iltakoulun muistiossa sanotaan, että yliopiston toiminnan järjestelmällisellä seurannalla ja arvioinnilla varmistetaan laatu, vaikuttavuus ja tuottavuus.

Yliopistot ovat olleet jo useita vuosia pakotettuja tulosvastuullisuuteen määrään perustuvilla mittareilla, eikä tilanne näytä hyvältä.

Turun yliopiston valtio-opin professori **Matti Wiberg** kirjoitti Helsingin Sanomissa 16.2., että kelvottomia väitöksiä hyväksytään jo nyt entistä helpommin. Tutkintojen kriteerejä on löysennetty, jotta tilastoihin saadaan enemmän tutkintoja, jotka tuovat yliopistoille rahaa.

Nyt määrällisten mittareiden rinnalle on tulossa laadulliset mittarit. Ensimmäisenä herää kysymys, millaisilla hallinnollisella mittarilla voi mitata mitä erilaisimpien tutkimusten laatua. Ainakin se tarkoittaa tarkkailun, valvonnan ja arvioinnin byrokratian kasvua. Tutkijoilla kuluu yhä enemmän aikaa raportointiin, anomuksiin ja selvityksiin. Sen lisäksi,

että aika on pois itse tutkimuksen tekemisestä, se vähentää työn mielekkyyttä ja nostaa kynnystä tutkimuksen aloittamiseen.

Uudet järjestelmät perustuvat poikkeuksetta epäluottamukseen.

Logiikan mukaan kukaan ei tee mitään ilman jatkuvaa kyttäämistä, rangaistuksella uhkaamista tai rahalla lahjomista. Yliopistot ja tutkijat joutuvatkin rahoituksensa turvaamiseksi erikoistumaan itsekehuun. Voi myös kysyä, parantaako raskas kyttäämisen byrokratia tehokkuutta? Voisiko vapaa tutkijan etiikkaan ja rinnakaistunnustukseen perustuva tutkimus olla sittenkin tehokkaampaa?

Kun yliopistojen pitää jatkossa hankkia yhä suurempi osuus tutkimuksen rahoituksesta elinkeinoelämältä, herää kysymys, miten se rajoittaa tai ohjaa tutkimusta. Saksassa on jo nähtävissä huolestuttavia tapauksia yritysten epäilyttävästä rahoitustoiminnasta. Deutsche Bank ja Volkswagen ovat tukeneet fasismitutkimusta, jossa selvisi, ettei yhtiöillä ollut mitään tekemistä natsi-Saksan aikaisen orjatyön kanssa. Tai yleisemmin tilaustutkimukset ovat yksinkertaisesti niin soveltavia, etteivät ne enää täytä hyvän perustutkimuksen kriteerejä.

KILPAILUKYKY. Hallitus asettaa tavoitteekseen "kehittää Suomesta maailman paras innovaatiojärjestelmä." Globalisoitunut kapitalismi tarkoittaa uutta työnjakoa, joka edellyttää erikoistumista. Suomen tieksi on valittu tietoyhteiskunta. Tässä kehityksessä yliopiston luotetaan löytävän ratkaisut talouskasvuun ja kilpailukykyyn.

Sen odotetaan myös osaltaan olevan aktiivinen toimija tiedon ja tutkimuksen markkinoilla, eikä vähempää kuin maailman huippua.

Usein Suomen

yliopistojen kilpailukyvyyn mittarina käytetään Shanghain yliopiston tekemää maailman yliopistojen listausta, jossa Helsingin yliopisto on sijoittunut viime vuosina nipin napin 80 parhaan joukkoon. Suomen mahdollisuudet kamppailla listan kärkipään sijoituksista ovat hyvin kapeat. Esimerkiksi pelkästään Harvardin yliopistolla on enemmän omaisuutta ja rahoituspohjaa koulutukseen, tutkimukseen ja huippututkijoiden palkkaamiseen, kuin kaikilla Suomen yliopistoilla yhteensä, vaikka niiden rahoitusta lisättäisiin roimasti. Myöskään yksityistä rahoitusta ei Suomessa liiku kuin murto-osa siitä, mitä esimerkiksi Saksassa tai Ranskassa Yhdysvalloista puhumattakaan.

1960-luvulta asti Suomen koulutuspolitiikka perustui kriittisen massan kasvattamiseen, joka on muuntautumiskykyinen maailman eteemme heittämiin haasteisiin, ja se on ollut myös yliopistojemme laadun taie. Maailman huippuyliopistojen kanssa kamppailu tarkoittaa panostamista kotimaisiin huippuyliopistoihin, jotka jäisivät siitäkin huolimatta kauas maailman huipusta. Vähän rahan keskittäminen harvoille tarkoittaisi kuitenkin kahden tason koulujen syntymistä, mikä ei enää mahdollista laadukasta yliopistotason koulutusta massoille.

Yliopistolain uudistuksella Suomeen perustetaan uusi huippuyliopisto, Helsingin innovaatioyliopisto. Sen perustamiseen ja rahoitukseen valtio on varannut huomattavia summia. Käykö suomalaisenkin korkeakoulutuksen niin, että tasa-arvon korvaa "monimuotoisuus", joka asettaa opiskelijat ja yliopistot eriarvoiseen asemaan?

Lähteet: Jouko Jokisalo, FT, lehtori, Joensuun yliopisto; Heikki Patomäki (blogi): <http://www.valt.helsinki.fi/blogs/patomaki/index.htm>; Jorma Sipilä: Valta yliopistossa, Vastapaino, Tampere 2007; Helena Aittola ja Oili-Helena Ylijoki (toim.): Tulosohjattua autonomiaa, Gaudeamus, Tampere 2007.

"Yliopistot ja tutkijat joutuvat rahoituksensa turvaamiseksi erikoistumaan itsekehuun."

"Uudistuksella yliopisto alistetaan sekä valtiolle että markkinoille."

Yhdeksän asiaa, joita et tiennyt Tanssiali Lutakosta

LUTAKKO LOI NAHKANSA

ELINA RAITILA

1. Alakerrassa sijaitseva backstage on vaaleanpunainen. Seinän maalasi Jelmun vapaaehtoisvastaava **Jenna Lahtinen**, joka halusi Lutakon bakkärin seinästä samalla lailla tunnistettavan kuin Tavastian kaakelit.

2. Talo remontoitiin vuonna 2005 kellarista neljänteen kerrokseen. Aikoinaan leipomona toimineesta rakennuksesta kannettiin pihalle paljon romua. Kaatopaikalle joutuivat muun muassa lehmänjalka ja lasipurkkiin säilötty käärme. Remontoitavaa talossa riittää edelleen.

3. Remontin jälkeen Lutakko on kiinnostanut juhla- ja kokouspaikkana yrityksiäkin. Ensimmäinen lapsi saa nimensä kuuluisassa rakennuksessa huhtikuussa. Jyväskylän elävän musiikin yhdistys, Jelmu pyörittää talon toimintaa.

4. Neljännessä kerroksessa on ehkäisevää päihdetyötä tekevän YAD:n keskustuomisto. **Eero Pyykkö** tekee töitä, jotta lasten sosiaaliset taidot vahvistuisivat. Toimiston limoviikunat muuttivat pitovaikkeuksien vuoksi yadilaisen huomaan Kuokkalan päiväkodista.

5. Ylimmässä kerroksessa on kenties Jyväskylän pienin kuntosali. Lutakkolaiset pääsevät heiluttamaan salin kolmea laitetta loppuikäseen maksamalla 20 euroa. Samalla hinnalla voi kahvitauolla käydä mätkimässä nyrkkeily-säkkiä.

6. YAD:n toimistoa vastapäätä on keikkahotelli, johon väsynyt muusikko pystyy vaikka ryömimään hissiltä. Yleisimmin hotellin punkkaan päänsä painaa keskikokoisen bändin muusikko, joka tahtoo viettää edes yhden yön legendaarisessa Lutakossa.

7. Alakerran nuorisokahvila muuttui viralisestikin Walkers-kahvilaksi helmikuun alussa. Kahvila on avoinna nuorille aina perjantaisin. Kahvilan kautta nuoret pääsevät keikkasaliin aiemmin kuin etuovet avataan – eturivi valloitetaan siis takaovesta.

8. Lutakossa on yhteensä 20 bändikämpää. Yhden kämpän jakaa aina useampi bändi. Myös albumilistan kärkipäässä pyörineen Swallow the Sunin treenis on Lutakossa. Samassa kämpässä treenaa trash-metallia soittava tyttöbändi Kamala.

9. "Oom vandee gurunaam caranaaravindee..." mantraa lausutaan Lutakon joogasalilla usein, koska astangajoogaa voi harrastaa ohjatusti jopa 30 tuntia viikossa. Capoeiran rytmistä ja taidokkaista liikkeistä sali lämpee lähes yhtä usein.

1 2

3

7

8

4

6

5

9

Matkustaminen avartaa, sanotaan. Mitä kauemmas lähtee, sen parempi. Mutta mitä, jos ei halua?

VASTARANNANKIISKI JOKA KOLKAN KULKIJA

EMILIA MÖLSÄ

Ihailen niitä reippaita ja ennakkoluulottomia ihmisiä, jotka uskalta-
vat lähteä kiertämään mannerta vain reppu selässä. Minä en
siihen pystyisi."

Helin, 20, mielestä matkustelu on vaivalloista ja pelottavaa. Hän ei mielellään matkustele sen enempää kotimaassa kuin ulkomailla. Risteilyllä Heli on sentään ollut kahdesti. Niillekin hän suostui vasta ystäviensä pitkän maanittelun jälkeen.

"Tukholmalaisessa kahvilassa en meinannut uskaltaa syödä mitään. Pelkäsin, että saan vieraasta maasta kaikki mahdolliset taudit."

Heli kertoo olevansa kiinnostunut vieraista kulttuureista ja kuuntelevansa mielellään kavereidensa matkakertomuksia. Siksi hän kumeksuu itsekin ahdasmielistä asennettaan.

"Kielteinen suhtautumiseni matkustamiseen lienee kotikasvatuksen perua. Vanhemmilleni oli tärkeämpää rakentaa mökkiä kuin matkustella ulkomailla. Heidän mielestään ulkomailla ei ole sen ihmeellisempää kuin Suomessa. Ankeampaa vain."

"Pelkäsin, että saan vieraasta maasta kaikki mahdolliset taudit."

Mökkireissut kuusihenkisen perheen ahtautuessa samaan Saabiin ei herätä lämpimiä tunteita Helissä. Lapsena hän kärsi matkapahoinvoinista.

"Matkalle lähtö tarkoitti aina varustautumista muovipussilla. Huoltoasemapsähdyksillä en voinut nauttia

sekä jäätelöä että limonadia kuten sisarukseni."

Heli myöntää olevansa mukavuudenhaluinen, sillä paikasta toiseen siirtyminen on hänen mielestään stressaavaa. Hän ei halua antautua aikataulujen määrälliseksi. Matkat sukulaisten luokse ovat monesti tyssäneet suunnittelemisen vastenmielisyyteen.

"Ylioppilaaksi pääsemisen jälkeen sukulaiset kutsuivat minua vierailemaan kuka minnekin päin Suomea. En lopulta päässyt kesän aikana lähtemään kenenkään luokse. Itsenäisyyteni ei olisi ollut täydellistä, jos olisin joutunut tulemaan ja menemään isäntieni ja Matkahuollon tai VR:n aikataulujen mukaan."

Ainakin yhdestä asiasta Heli on samaa mieltä vanhempiensa kanssa: matkustaminen ei välttämättä poista ennakkoluuloja.

"Koska matkan aikana tavatuista muutamista ihmisistä voi helposti tehdä koko kansaa koskevia johtopäätöksiä, matkustelijat voivat siten olla suvaitsemattomampia kuin matkustamattomat. Minä en voi esimerkiksi väittää ranskalaisia työkeiksi, koska en ole tavannut yhtäkään työkeää ranskalaista. Muutamia erittäin kohteliaita sen sijaan olen tavannut – kotona Mäntsälässä."

Liisa, 26, on käynyt yhteensä kahdessakymmenessä maassa – joisakin niissä useita kertoja. Hän kertoo matkustavansa ulkomaille ainakin pari kertaa vuodessa.

"Matkakohteistani paras on ollut ehkä Australian outback. Eli Australian keskiosien punainen hiekka-avikko kaikkine mielettömien luonnonmuodostelmien ja kummallisine eläimineen. Ajelimme siellä mieheni ja kaveripariskuntamme kanssa kolme viikkoa rämällä maasturilla, nukuimme yöt avikolla teltoissa ja istuimme iltoja nuotiolla keskellä ei mitään."

"Tahtoisin joskus matkustaa maailman ympäri lentämättä ollenkaan."

Liisalla ei pitäisi olla pulaa matkaseurasta, sillä matkustaminen näyttää olevan suosittua kuin koskaan. Vuonna 2006 suomalaiset tekivät yli 30 miljoonaa vapaa-ajanmatkaa, joista yli viisi miljoonaa suunniteltui ulkomaille.

Matkoillaan Liisa pyrkii noudattamaan kestävän matkailun

ohjeita ja käyttämään rahansa niin, että se hyödyttää paikallista väestöä.

"Haen jo etukäteen paljon tietoa tulevista matkakohteista. Mutta vaikka kuinka yrittäisi asiaan perehtyä, niin aina ei voi tietää, millaiset vaikutukset turismilla oikeasti on missäkin maassa. Tunnen myös jatkuvaa omantunnontuskaa 'turhasta' lentomatrustuksesta. Kuulostaa ehkä tekopyhältä, mutta jos olisi enemmän aikaa, suosisin oikeasti muita kulkuvälineitä. Tahtoisin vielä joskus tehdä maailmanympärimatkan lentämättä ollenkaan", hän sanoo.

Liisa matkustaa, koska hän haluaa nähdä, milaista elämä on eri puolilla maailmaa. Matkustamisen myötä historia, uskonnot ja politiikka kiinnostavat häntä nyt enemmän kuin aiemmin. Hän haluaisi käydä Kuubassa, ennen kuin **Fidel Castro** ehtii kuolla. Liisasta olisi hienoa tutustua yhteen maailman viimeisistä kommunistisista valtioista.

Matkustamisen sanotaan avartavan maailmankuvaa ja poistavan ennakkoluuloja. Liisa on samoilla linjoilla.

"Suomessa on totuttu ajattelemaan, että esimerkiksi kommunismi on huono juttu, ja että Neuvostoliiton hajottua Itä-Euroopassa kaikki on paremmin. Se on ehkä puolittoutus.

Ihmisten kanssa puhuttuani olen ymmärtänyt, mitä hyviä puolia kyseiseen systeemiin on liittynyt. Olen tavannut useita ihmisiä, jotka kaipaavat joitakin asioita neuvostoaajoilta, ja joiden mielestä se ei ollut niin kurjaa kuin me täällä ajatellamme."

Sano hyvästit puurtamiselle

Elämyksiä, elämyksiä ja vielä lisää elämyksiä. Nykypäivän kuntoilijat ovat vaativia harrastajia, jotka eivät tyydy nostelemaan painoja yksin autotallissa.

PÄIVI PELKONEN

Liikkujan onneksi tarjonta on laajentunut, ja uusia lajeja syntyy kuin sienia sateella. FAF Finland Oy:n hallituksen puheenjohtajan **Tiina Raninin** äänessä on ylpeyttä, ja miksei olisi? Huonokuntoisille ja ylipainoisille aloittelijoillekin löytyy yhä enemmän lajivaihtoehtoja, joiden avulla voi päästä osalliseksi liikunnan riemusta.

Kokosimme Raninin avulla listan tämän hetken liikuntatrendeistä. Hänen mielestään nousussa ovat kehon ja mielen kokonaisvaltainen harjoittelu ja huolto. Samalla siirrytään yksinkertaisempaan perusharjoitteluun.

PILATES

Tulossa ryhmälaittepilates, jota ei voi vielä harrastaa Suomessa. Harjoittelu tapahtuu vaihtamalla laitteesta toiseen kiertoarjoittelun tyyliä, pienessä ryhmässä.

www.thepilatesroom.ch

TOIMINNALLINEN HARJOITTELU

Keskittyy vartalon kokonaisvaltaiseen harjoittamiseen. Yhdistää joogan, fysioterapian ja pilateksen elementtejä. Toiminnallista harjoittelua on ennen käytetty paljon kuntoutuksessa, mutta nyt myös kuntoliikunnassa. Toiminnallista harjoittelua voi hyödyntää lähes missä vain, kuten lenkkipolulla, hiihtoladulla tai uimahallissa.

www.functraining.com

TANSSI

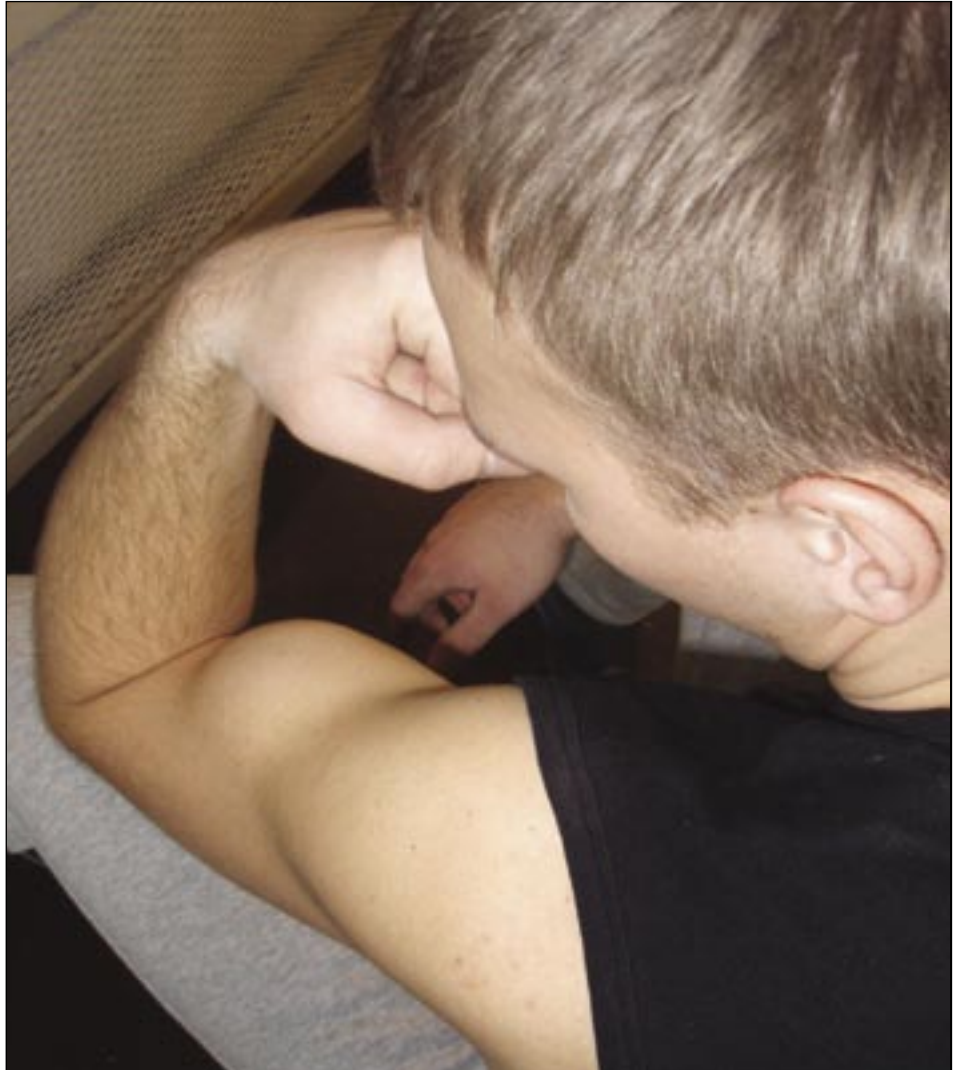
Hyödyn ja viihteellisyyden yhdistäminen. Uusia muotoja syntyy koko ajan vastaamaan eri tarpeisiin. Tulossa batuka, joka yhdistää flamencon, merenquen ja reggaetonin tanssiliikkeitä kungfuun, capoeiraan sekä muihin taistelulajeihin.

www.batuka.com

SAUVAKÄVELY

Sauvojen ulkoiluttamisesta on tullut myös miesten keskuudessa suosittua. Yhä nuoremmat tarttuvat sauvoihin kuntoillakseen.

www.suomenlatu.fi

JOOGA

Astangajooga on suosittua kokonaisvaltaisen tekemisen vuoksi. Siinä yhdistyvät liikunta, mielen hyvinvointi ja hengellisyys.

Astangajooga on enemmänkin uskonto, johon voi hurahtaa.

www.astanga.fi

Pois muodista ovat Tiina Raninin mielestä totinen puurtaminen ja yhden totuuden seuraaminen. Ranin muistuttaa, että liikunnan saralta ei löydy kokonaan unohdettuja lajeja, vaan enemmänkin sellaisia, joiden suosion huippu on jo ohitettu.

PAINOJEN NOSTO

Painoilla tehtävä yksipuolinen ja hampaat irtovessa tapahtuva harjoittelu, jonka tarkoitus on kehittää vain tiettyjä lihaksia. Ei tarkoiteta painonnostoa kilpalajina.

www.tukiasema.net

KANGAROOBICS

Hyppykengillä tapahtuvaa harjoittelua. Suurilla hyppykengillä voi ponnahtaa parin metrin korkeuteen, tehdä kolmen metrin loikkia ja

juosta jopa 30 kilometriä tunnissa. Mahdollisuksistaan huolimatta hyppykenkäilystä tuli laji, joka jäi todelliseksi tähdenlennoksi.

www.pulju.net

COMBO

Monimutkainen aerobic-harjoittelu, jossa vaativia askelluksia, hyppyjä ja juoksua. On ymmärretty, että vähemmällä kuormittavuudella saavutetaan hyviä tuloksia ja toisaalta säästetään ylimääräisiltä vammoilta.

www.svoli.fi

Tulossa vai menossa?

Monipuolisuuden käänköpuolena on se, että osa lajeista katoaa yhtä nopeasti kuin ne ovat ilmestyneet. Ranin ei usko, että esimerkiksi tankotanssi tulee säilyttämään suosionsa suomalaisessa liikuntakulttuurissa.

”Jenkeissä suurehko suosio perustuneen suurempaan populaation, jossa yhden prosentin osuus siitä on merkittävä. Suomessa on vähemmän ihmisiä, ja sellaisen suosion saavuttaminen vaatii jo suhteellisesti isompaa harrastajakuntaa.”

Tunnistamattoman

Ufotutkija löytää ufohavainnolle yleensä luonnollisen selityksen. Jokainen selittämättä jäänyt ilmiö on silti ufo, kunnes toisin todistetaan.

PEKKO-JOONAS RANTAMÄKI

Lasse Ahonen ei ole koskaan nähnyt ufoa.

Kerran hän äkkäsi oranssin vaaka-palkin taivaanrannassa ja innostui, mutta vain hetkeksi. Pilvet ne vain peittivät mollottavan kuun ylä- ja alaosan.

Kerran hän taas seisautui katsomaan jälleen oranssia, kolmionmuotoista valoilmiota. Hetken kuluttua aurinko nousi samasta suunnasta.

Kuka tahansa olisi helposti voinut pitää näitä havaintoja ufoina, mutta ei ufotutkija.

Ahonen suhtautuu sekä omiinsa että muiden havaintoihin kriittisesti. Hänellä on 43 vuoden kokemus ufotutkimuksesta.

Kokemus näkyy, kun parrakas mies istuu alas ja alkaa kertoa ilmiöstä.

”Ufotutkimus on harrastus, aivan kuten lintujen tarkkailu tai tähtitiede. Ammattitutkijoita ei tietääkseni paljon ole. Vaikka olen itse ollut aktiivisesti mukana näin pitkään, moni asia on vielä epäselvää.”

Kirjallisuutta Ahoselta ainakin löytyy. Jyväskylän Viitaniemessä sijaitsevan kahdeksannen kerroksen asunnon eteisessä on kaksi hyllyä täynnä opuksia.

Tuhat englanninkielistä ja sata suomenkielistä nidettä muodostavat luultavasti Suomen suurimman ufokirjaston.

”Nämä eivät ole varsinaisesti lukemista, vaan tiedonhakua varten. Maailmalla on julkaistu vähintään 10 000 ufoihin liittyvää kirjaa, joista olen hankkinut merkittävimmät.”

Ahonen skannaa hyllyä katseellaan ja huokaa, että mukaan mahtuu myös täyttä roskaa.

Miksi sitten ottaa jotkut tutkijat vakavammin kuin toiset?

Ei kannata pohtia, onko raportoiduissa havainnoissa todella ollut kyse ufoista.

Tärkeintä on se, mitä ufolla ymmärretään. Ahonen painottaa ääntään ja tähdentää, ettei ufo ole avaruusolento, vaan tunnistamaton lentävä kohde, Unidentified Flying Object.

”Ufot mielletään harrastelijoiden löpinäksi, mutta sellaistaahan on kaikilla aloilla. Eikä tiedemiesten tehtävänä ole etsiä uutta eikä jau-

haa vanhaa? Pitäisi luopua ennakoasenteista, kääriä hihat ja tarttua toimeen.”

Ufotutkijat eivät väännä havainnoista ufoja, vaan selvittävät, onko niiden takana luonnollinen ilmiö. Ahonen kertoo, että useissa tapauksissa ”ufo” on osoittautunut kuuksi, auringoksi, planeetaksi tai meteoriksi.

Mies pudistaa päätään, ja muuten niin rauhallinen äänensävy kiristyy.

”Ihmisten luonnontuntemus on nykypäivänä erittäin huonoa. Ei edes tiedetä, missä suunnassa ovat etelä ja pohjoinen, saati sitten mikä on tuulen suunta.”

Siksi esimerkiksi lentäjien ja tähtitieteilijöiden havaintoja pidetään ufopiireissä luotettavina. He osaavat erottaa taivaankappaleet mahdollisista ufoista.

”Finnairinkin lentäjillä on havaintoja, mutta he eivät halua puhua niistä. Ehkä he pelkäävät työpaikkansa puolesta.”

Ainakin Suomessa työnsä saattaisi menettää, jos toisi ufoilmion yrityksen tai valtionyhtiön julkisuuskuvaan. Brasiliassa puolustusvoimat on vahvasti mukana ufotutkimuksessa, mutta täällä aihe on tabu.

Voisi luulla, että tunnistamattomien lentävien kohteiden tarkastelu olisi armeijan heiniä.

Ahonen kertoo, että havaintomateriaalin tiedustelu ilmavoimilta ei ole juuri hyödyttävää.

”Ensin he sanoivat, ettei ole mitään. Hetken päästä vastaus oli, että ne ovat salaisia. Se, että ufot tutkimuskohteena eivät kiinnostaisi, ei siis pidä paikkaansa.”

Ufot on vuosikymmenten kuluessa yhdistetty moniin asioihin. Kylmän sodan aikana Yhdysvallat ja Neuvostoliitto pitivät niitä vastapuolen salaisina aseina. Jotkut ovat liittäneet havaintonsa uskontoon ja kertoneet nähneensä enkelin. Osa taas pitää ufoja hallusinaatioina.

Yksi selitys on myös pallosalama.

Ahonen kurtistaa kulmiaan mielteliään.

”Mikä sitten on pallosalama? Kenties plasmatiivistymä, mutta mikä se on ja mistä se tulee? Siinähan selitetään tuntematon asia toisella tuntemattomalla.”

Tutkijan mukaan on todennäköistä, että jotkut ufohavainnot selittyvät uuden lentokonetekniikan testauksella. Tutkassa näkyvämmien Stealth-hävittäjien kehittelystä ei 1970- ja 80-luvuilla tiedetty, kunnes ne tulivat yllättäen julkisuuteen kymmenen vuotta van-

hana tekniikkana.

Moni ufohavaintotutkimus tyssää heti alkuunsa, kun perustiedot on tarkistettu. Jos luonnonilmiöt, nykutekniikka ja psykologiset häiriötekijät, kuten alkoholi, ovat poissuljettuja, havaintoa voidaan alkaa tutkia ufona.

”Kaksi, kolme sekuntia taivaalla viiptyneestä valoilmioista ei vielä paljon irti saa, mutta sellaisen poikkeava käyttäytyminen, esimerkiksi odot lentokulmat, on merkittävää.”

Raportoitu on myös tapauksia, joissa luonnon äänet ovat äkillisesti loppuneet, tai uusi, outo ääni on alkanut. Eläinten reaktiot ovat ufotutkimuksessa tärkeitä.

Ahonen korjaa asentoaan työtuolissa.

”Saarijärvellä kaksi miestä oli nähnyt mökillään ilmasta maanpintaan ulottuvan valopatsaan, jonka päässä oli valokiekko. Toinen

heistä oli laittanut käteensä valoon, joka oli tarttunut hänen sormiinsa kuin kylpyvaahdo ja haihtunut sitten vähitellen.”

”Kävin paikalla ja näin jäljen, jossa muurahaiset eivät kulkeneet.”

Ahonen ei usko, että miehet olisivat keksineet moisen tarinan vain huijatakseen.

Hänen mukaansa ufotutkija tunnistaa huijauksen yleensä helposti.

”Viime vuonna Oulusta lähetettiin valokuva, jossa oli riippuliitäjä. Kuvaaja tunnusti lopulta vain kokeilleensa, miten reagoimme.”

Ufoilmiöihin liitetään usein myös viljapelto-kuviot, eli *Crop Circles*. Ahonen on vakuuttunut, että osa Englannissa ja Suomessa tavatuista painaumista on ihmisten tekoa, mutta osaa ei ole kyetty selittämään.

Tutkija madaltaa ääntään ja kertoo tavanneensa Las Vegasin kansainvälisessä konferenssissa naisen, joka oli nähnyt, kuinka peltokuvio syntyi parin minuutin tuulenpuuskassa.

Rouva Ahonen avaa huoneen oven ja huomauttaa, ettei kannata uskoa kaikkea mitä hänen miehensä sanoo.

”Ei tietenkään!” Ahonen kiirehtii mukaan.

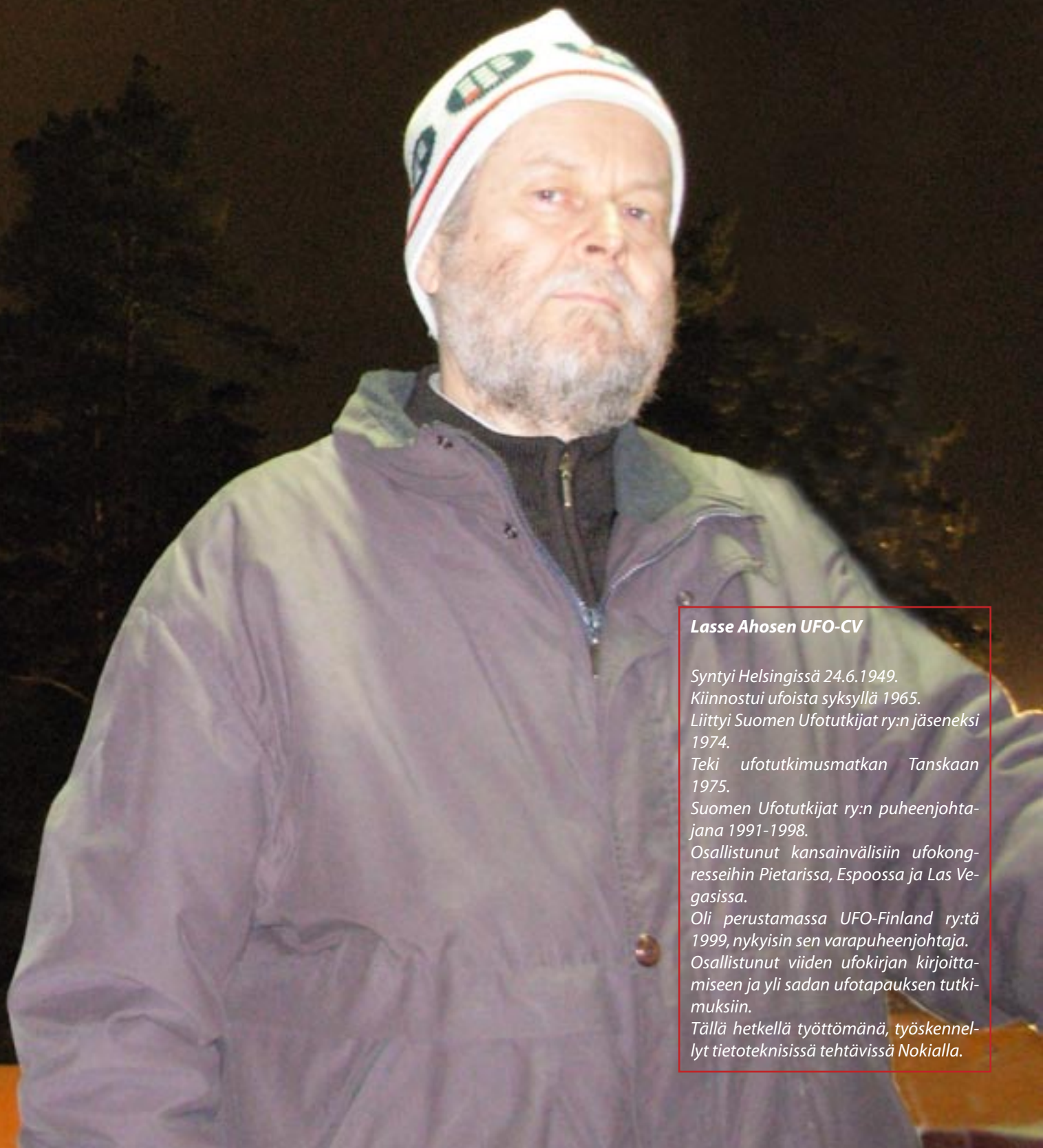
Mitä sitten pitäisi uskoa?

Ainakin se, ettei ilmiö ole *Salaiset kansiot* -televisiosarjan tai nykykuoron keksintö. Ensimmäiset havaintoraportit on Suomessa tehty lähes sata vuotta sitten.

”Jos joku kysyy, onko ufoja olemassa, voin sanoa vain, että ilmiö on todellinen. Se, että mitään ei olisi olemassa, ei todellakaan pidä paikkaansa.”

Se, mitä ilmiö sisältää, on toinen juttu.

VALAISIIJA

Lasse Ahosen UFO-CV

Syntyi Helsingissä 24.6.1949.

Kiinnostui ufoista syksyllä 1965.

Liittyi Suomen Ufotutkijat ry:n jäseneksi 1974.

Teki ufotutkimusmatkan Tanskaan 1975.

Suomen Ufotutkijat ry:n puheenjohtajana 1991-1998.

Osallistunut kansainvälisiin ufokongresseihin Pietarissa, Espoossa ja Las Vegasissa.

Oli perustamassa UFO-Finland ry:tä 1999, nykyisin sen varapuheenjohtaja.

Osallistunut viiden ufokirjan kirjoittamiseen ja yli sadan ufotapauksen tutkimuksiin.

Tällä hetkellä työttömänä, työskennellyt tietoteknisissä tehtävissä Nokiilla.

Hitot, ajatella
voi ilman
mielipiteitäkin.

Ihan sama

Mitä mieltä olet Yhdysvaltain presidentinvaalien esivaalijärjestelmästä?

Minä en ole mitään. Yksi lysti, miten valitsevat presidenttinsä, kunhan se ei ole yhtä hullu kuin Bush.

Ai, että mihinkö perustan hullu-Bush-mielipiteeni? Lähinnä Irakin sotaan.

Seuraavaksi pitäisi kai olla joku perusteltu mielipide Irakin sodasta.

Suomessa vallitsee mielipiteen- ja sananvapaus. Kaipaisin myös vapautta olla olematta asioista mitään mieltä.

Ennen kaikkea kaipaisin vapautta olla perustelematta mahdollisia mielipiteitään kuin julkisessa väitöstilaisuudessa. Joskus perustelu "no mun mielestä vaan on niin" voisi riittää.

Meiltä toimittajaopiskelijoilta vaaditaan usein perusteltuja mielipiteitä yhteiskunnallisista asioista. Samaan aikaan pitäisi osata raportoida maailman asioista mahdollisimman objektiivisesti.

Ristiriitaista, vai mitä mieltä olet?

Se, ettei ole mitään mieltä, ei välttämättä tarkoita, ettei ymmärtäisi. Jotkut asiat eivät vain herätä mielipiteitä.

Miksi niitä silti pitäisi väkisin muodostaa? Kai siksi, että kannanotot osoittavat kykyä kriittiseen yhteiskunnalliseen ajatteluun.

Hitot, ajatella voi ilman mielipiteitäkin. Ja ei, tätäkään mielipidettä en aio perustella.

Aamulehden kesätoimittajien valintakokeessa minulta kysyttiin, mitä mieltä olen Tampereen kaupungin päätöksestä alkaa periä opiskelijoilta lääkärimaksuja. Sanoin, ettei se mielistäni ole oikein.

Seuraavaksi haastattelija kysyi perusteluja, mihin vastasin opiskelijoiden elävän köyhyysrajan alapuolella.

Sekään ei vielä riittänyt, vaan vielä piti kertoa, mistä rahat lääkärikäynteihin sitten otettaisiin.

Vastasin: "Öö... En tiedä. Perustin mielipiteeni omaan asemaani opiskelijana."

En päässyt töihin.

No, ihan sama. Vaikka perusteluketjuni katkesi jo toisella askelmalla, väitän, että olisin osannut kirjoittaa asiasta täysin painokelpoisen uutisen.

Oikeastaan tähän kolumniinkin olisi tarvittu joku mielipide, ja vakuuttavasti perusteltu sellainen. Koska niitä ei keksitty, päätimme toimituksen kesken laukoa perustelemattomat mielipiteemme seuraavalle sivulle.

Tehkää niistä omat päätelmänne meistä kriittisesti ajattelevina ihmisinä.

PEKKO-JOONAS RANTAMÄKI

taiite

2008

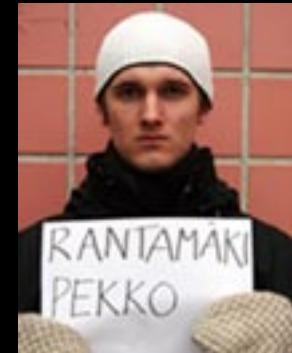
"Tekstarit kaivoon!"

"Sössöttävät lapset pois televisiosta!"

"Karkkilakko ei kannata – ikinä."

"Kilpailuyhteiskunta on perseestä."

"Jyrkkyys on pelottavaa."

"Torkkuhuoneita yliopistolle, kiitos!"

"Haista paska valtiovalta!"

"Ihan kiva ei riitä."

"Yhteiskunta on viidakon eläintarha."

"Kauneus on puoli ruokaa."

TAITE

Aikakauslehtikurssi 2008

PÄÄTOIMITTAJA

Noora Mattila

TOIMITUSSIIHTEERI

Elina Raittila

ULKOASU

Elina Raittila, Emilia Mölsä, Pekko-Joonas Rantamäki

KUVAVASTAAVA

Päivi Pelkonen

KANNEN KUVA

Sarita Blomqvist

OPETTAJAT

Tapani Huovila, Marja-Terttu Pulliainen

JULKAISIJA JA KUSTANTAJA

Jyväskylän yliopiston viestintätieteiden laitos

PAINOPAIKKA

Kopijyvä, Jyväskylä

mullakin on peliongelma positiivisessa mielessä.”

Kaatopaikalle joutuivat muun muassa lehmänjalka ja lasipurkkiin säilötty käärme.

Tänään on tarjolla makkarapannua, työttömät kolme euroa ja n

ätensä valoon, joka oli tarttunut hänen sormiinsa kuin kylpyvahto ja haihtunut sitten vähitellen.”

”Tukholmalaisessa kahvilassa en meinannut uskaltaa syöd

Kuka uskaltaa purra ruokkivaa kättä?